

Administracja rządowa – struktura

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Jerzy Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003, s. 15–16.
- Źródło: Jerzy Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003, s. 15–16.
- Źródło: Jerzy Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003, s. 16–17.
- Źródło: Anna Renata Wąsowska, *Administracyjnoprawny status regionalnych izb obrachunkowych i ich kompetencje w zakresie nadzoru i kontroli nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego: praca doktorska*, Lublin 2019.

- Źródło: Norbert Szczęch, *Władza kontrolna – złudzenie czy fakt ustrojowy?*, [w:] *Ius et Veritas. Księga poświęcona pamięci Michała Staszewicza*, red. A. Janicka, D. Dudek, W. Staszewicz, Lublin 2003, s. 227.
- Źródło: Hubert Izdebski, Michał Kulesza, *Administracja publiczna zagadnienia ogólne*, Warszawa 1999, s. 112.
- Źródło: Hubert Izdebski, Michał Kulesza, *Administracja publiczna zagadnienia ogólne*, Warszawa 1999, s. 79.
- Źródło: *Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*, Dz. U. z 2017 r. poz. 1261, 2111, z 2018 r. poz. 138, 650, 1490, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*, Dz. U. z 2019 r. poz. 59, z 2020 r. poz. 322, 374, 567, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 30.04.2020 r.].
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 30.04.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].

Każdy z nas, prędzej czy później, będzie musiał załatwić jakąś sprawę w urzędzie. Być może będzie to wyrobienie dowodu osobistego, paszportu lub dowodu rejestracyjnego zakupionego pojazdu, uzyskanie pozwolenia na budowę lub wycięcie drzewa, pozyskanie funduszy na realizację inwestycji, zapłacenie podatku dochodowego... Podstawową kwestią stanie się wówczas to, do jakiego urzędu powinniśmy skierować swoje kroki, by załatwić określoną sprawę. Czy wiesz, czym zajmują się różne urzędy? Do którego z nich zwrócić się ze swoją sprawą?

Twoje cele

- Scharakteryzujesz strukturę administracji rządowej w Polsce.
- Przeanalizujesz zadania wybranych organów administracji.
- Ocenisz, które czynniki sprzyjają sprawnemu funkcjonowaniu administracji, a które mogą w tym przeszkadzać.

Przeczytaj

Czym jest administracja publiczna?

Administracja publiczna to prowadzony przez różne podmioty, organy i instytucje proces zarządzania sprawami życia publicznego, którego celem jest urzeczywistnianie **interesu publicznego**.

Organy administracji publicznej dzielą się na samorządowe i rządowe. Organy administracji samorządowej każdego szczebla – gminnego, powiatowego i wojewódzkiego – realizują **zadania publiczne** na obszarze swojej **właściwości miejscowej**, czyli odpowiednio na terenie gminy, powiatu i województwa. Ich zadaniem jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców danego terenu, danej **wspólnoty samorządowej**. Na wyłanianie tych organów wpływ mają wyłącznie członkowie danej wspólnoty samorządowej.

Organy administracji rządowej wyłaniane są w rezultacie procesu zapoczątkowanego ogólnokrajowymi wyborami powszechnymi – o ich składzie pośrednio decydują więc wszyscy obywatele.

Hubert Izdebski i Michał Kulesza tak piszą o roli administracji publicznej:

((Hubert Izdebski, Michał Kulesza

Administracja publiczna zagadnienia ogólne

Termin „administracja” pochodzi od łacińskiego słowa *ministrare*, oznaczającego „służyć” (...). Administracja publiczna jest sługą ustroju i aparatem wykonawczym władzy politycznej. W demokratycznym państwie prawnym jest sługą prawa – (...) prawu podlega i prawa musi przestrzegać (...), ale także i dlatego, iż cała w istocie rzeczy działalność administracji publicznej polega na wykonywaniu prawa, skoro cała na prawie się opiera (...). Do zadań władzy wykonawczej i do podległej jej administracji publicznej należy bowiem wykonywanie prawa, tak jak do legislatury należy stanowienie go.

Źródło: Hubert Izdebski, Michał Kulesza, *Administracja publiczna zagadnienia ogólne*, Warszawa 1999, s. 112.

Opis ten doskonale oddaje istotę administracji publicznej, której zadaniem jest przecież przede wszystkim służyć społeczeństwu poprzez realizację zadań wyznaczonych przez jego przedstawicieli.

Część stanowisk w administracji rządowej ma charakter polityczny – o ich obsadzeniu decyduje partia lub koalicja, która znajdzie się u władzy. Osoby na tych stanowiskach (np. ministrowie, wojewodowie) zmieniają się więc wraz ze zmianą rządu.

Premier Mateusz Morawiecki i minister MSWiA Mariusz Kamiński wręczają nowym wojewodom akty powołania, 2019.

Źródło: Krystian Maj/KPRM, licencja: CC BY 3.0.

Znakomita większość stanowisk w administracji rządowej to jednak stanowiska cywilne. Ich obsada nie jest uzależniona od zmieniających się władz. Cywilni pracownicy administracji rządowej stanowią tzw. korpus służby cywilnej. Celem ich działania jest, zgodnie z Konstytucją RP, zapewnienie zawodowego, rzetelnego, bezstronnego i politycznie neutralnego wykonywania zadań państwa.

((Hubert Izdebski, Michał Kulesza

Administracja publiczna zagadnienia ogólne

Administracja jest instrumentem w rękach rządu, pozwalającym skonkretyzować w działaniu ideały i programy polityczne (...).

Administracja bez polityki nie miałaby kierunku postępowania.

Źródło: Hubert Izdebski, Michał Kulesza, *Administracja publiczna zagadnienia ogólne*, Warszawa 1999, s. 79.

Politycy potrzebują więc urzędników, którzy będą realizować ich wolę, urzędnicy zaś mogą działać tylko dlatego, że politycy wskazują kierunek tego działania.

Słownik

administracja

zarządzanie czymś; urzędy i organy państwowe lub samorządowe w zakresie władzy wykonawczej

interes publiczny

uogólniony cel dążeń i działań, uwzględniających zobiektywizowane potrzeby ogółu społeczeństwa lub lokalnych społeczności, związany z różnymi obszarami ich funkcjonowania

właściwość miejscowa

zasięg terytorialny kompetencji organu władzy

wspólnota samorządowa

mieszkańcy określonej jednostki zasadniczego podziału terytorialnego państwa

zadania publiczne

działania administracji, które realizuje ona na podstawie ustaw

Schemat

Polecenie 1

Przeanalizuj schemat przedstawiający administrację publiczną w Polsce i wykonaj ćwiczenia.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wskaż, jaka jest różnica pomiędzy administracją rządową i samorządową.

Ćwiczenie 2

Opisz, jakie jest kryterium podziału na centralne i terenowe organy administracji rządowej.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, czym charakteryzują się naczelne organy administracji rządowej.

Ćwiczenie 4

Wskaż, czym różni się terenowa administracja zespolona od niezespolonej.

Ćwiczenie 5

Wymień, jakie dziedziny działalności prowadzone są przez administrację niezespoloną.

Ćwiczenie 6

Wskaż, jakimi obszarami zajmuje się administracja zespolona.

Ćwiczenie 7

Znajdź informacje na temat urzędów wspierających organy władzy wymienione w schemacie w realizacji należących do nich zadań.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Dokończ zdanie.

Organy administracji publicznej dzielą się na...

☐ wyższego i niższego szczebla.

☐ ogólnokrajowe i lokalne.

☐ rządowe i samorządowe.

Ćwiczenie 2

Wskaż prawdziwe stwierdzenia na temat stanowisk w administracji rządowej.

☐ Cywilni pracownicy administracji rządowej zmieniają się wraz ze zmianą partii lub koalicji rządzącej.

☐ Cywilni pracownicy administracji rządowej zapewniają politycznie neutralne wykonywanie zadań państwa.

☐ O obsadzeniu części stanowisk w administracji rządowej decyduje partia lub koalicja znajdująca się w danym momencie u władzy.

☐ O obsadzeniu wszystkich stanowisk w administracji rządowej decyduje partia lub koalicja znajdująca się w danym momencie u władzy.

Materiały źródłowe do ćwiczeń 3–5.

Źródło I

“ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie

Art. 3. 1. Wojewoda jest:

- 1) przedstawicielem Rady Ministrów w województwie;
- 2) zwierzchnikiem rządowej administracji zespolonej w województwie (...);

Art. 13. 1. Wojewoda wykonuje zadania przy pomocy urzędu wojewódzkiego oraz organów rządowej administracji zespolonej w województwie. (...)

Art. 51. Wojewoda jako zwierzchnik rządowej administracji zespolonej w województwie:

- 1) kieruje nią i koordynuje jej działalność;
- 2) kontroluje jej działalność;
- 3) zapewnia warunki skutecznego jej działania;
- 4) ponosi odpowiedzialność za rezultaty jej działania.

Źródło: Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].

Źródło II

“ Jerzy Malec

Historia administracji i myśli administracyjnej

Jedną z najważniejszych zasad, na których poczęto opierać działania nowożytnej administracji publicznej, była (...) zasada resortowości. Zgodnie z jej założeniami, wykonywanie administracji państwa podzielono pomiędzy niezależne od siebie struktury organizacyjne, zwane resortami (...). Do najważniejszych, a jednocześnie najwcześniej wyodrębnionych resortów należały: sprawy zagraniczne,

skarbowość, wojskowość, sprawy wewnętrzne i wymiar sprawiedliwości (...).

W każdym z resortów dochodziło stopniowo do wykształcenia się swoistych metod i form wykonywania administracji, związanych ze specyfiką prowadzonej działalności. Postępująca od XIX wieku rozbudowa struktur resortowych, przejawiająca się także w tworzeniu nowych organów obok już istniejących, prowadziła często do nadmiernego skomplikowania i zawłości w obrębie aparatu centralnego, dublowania wielu czynności, a w rezultacie do sporów kompetencyjnych pomiędzy poszczególnymi organami państwa. Przeciwdziałać temu miało koordynowanie działań różnych resortów na szczeblu centralnym (np. za pośrednictwem kolegialnej rady ministrów), natomiast w terenie – zespolenie agend kilku ministrów w ręku jednego i tego samego pionu organizacyjnego (...) hierarchicznie poszczególnym ministrom (...). Zasada zespolenia pozwalała zmniejszać ujemne skutki skrajnej resortowości, podczas gdy zasada specjalizacji prowadziła do silniejszego związania pionów administracji specjalnej (...) z administracją centralną, zwiększała stopień fachowości i koncentracji na specyficznym przedmiocie działania.

Źródło: Jerzy Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003, s. 15–16.

Ćwiczenie 3

Przeanalizuj materiały źródłowe i rozstrzygnij, czy rozwiązania przyjęte w przytoczonych przepisach prawnych spełniają opisywaną w tekście zasadę resortowości. Uzasadnij swoją odpowiedź, powołując się na odpowiednie informacje z materiałów źródłowych.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 4

Wskaż dwa negatywne zjawiska, którym przeciwdziała wprowadzenie rozwiązania podporządkowanej wojewodzie administracji zespolonej.

Ćwiczenie 5

Wskaż pozytywną konsekwencję ścisłego (bez pośrednictwa wojewody) powiązania administracji niezespolonej z Radą Ministrów.

Materiały źródłowe do ćwiczeń 6–8.

Źródło I

“ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie

Art. 3

1. Wojewoda jest: (...)

4) organem nadzoru nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego i ich związków pod względem legalności (...).

2. Wojewoda kontroluje pod względem legalności, gospodarności i rzetelności wykonywanie przez organy samorządu terytorialnego zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez nie na podstawie ustawy lub porozumienia z organami administracji rządowej.

Źródło: Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].

Źródło II

Jerzy Malec

“ ***Historia administracji i myśli administracyjnej***

Do innych fundamentalnych zasad zaliczyć należy: zasadę centralizacji (centralizmu) oraz przeciwstawną jej – zasadę decentralizacji. Chodzi tu przede wszystkim o stosunki zachodzące między organami administracji, w tym o stosunki łączące organy centralne lub wyższe jednostki organizacyjne administracji państwowej z organami niższego szczebla.

Pierwsza oznaczała podporządkowanie organów niższego stopnia organom nadrzędnym oraz skupianie decyzji w organach centralnych i naczelnych, druga – brak tej zależności i rozkład uprawnień decyzyjnych pomiędzy władze centralne i lokalne (terytorialne).

Centralizacja zakłada brak samodzielności organów niższego szczebla i ściśle ich uzależnienie od struktur nadrzędnych, które kierują ich pracą (...).

W przypadku decentralizacji brak jest wspomnianej wyżej zależności, a w jej miejsce przyjmuje się domniemanie samodzielności i niezależności podmiotów. Organ taki nie może być adresatem poleceń służbowych, a jego decyzje nie mogą być zmieniane lub uchylane w trybie nadzoru. W XIX wieku podstawową formę decentralizacji stanowił samorząd, którego istotą było powierzenie zarządu sprawami publicznymi samym zainteresowanym, czyli zrzeszeniu obywateli. Mogło ono mieć charakter terytorialny (zrzeszenie mieszkańców danego obszaru), zawodowy (korporacje lekarskie, adwokackie, notarialne itp.) lub gospodarczy (korporacje przemysłowo-handlowe, rzemieślnicze, rolnicze).

Źródło: Jerzy Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003, s. 16–17.

Źródło III

“ **Anna Renata Wąsowska**

Administracyjnoprawny status regionalnych izb obrachunkowych i ich kompetencje w zakresie nadzoru i kontroli nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego: praca doktorska

Organ kontroli w przeciwieństwie do organu nadzoru nie jest uprawniony do władczej ingerencji w działalność kontrolowanej [jednostki samorządu terytorialnego – dop. red.]. W przypadku natomiast nadzoru organ może władczo wpływać na działalność danej [jednostki samorządu terytorialnego – dop. red.], czego najbardziej wyrazistym przykładem jest uprawnienie do stwierdzenia nieważności uchwały (zarządzenia) [jednostki samorządu terytorialnego – dop. red.] (...), natomiast w przypadku kontroli organ sam nie może zmienić aktu organu [jednostki samorządu terytorialnego – dop. red.].

Źródło: Anna Renata Wąsowska, *Administracyjnoprawny status regionalnych izb obrachunkowych i ich kompetencje w zakresie nadzoru i kontroli nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego: praca doktorska*, Lublin 2019.

Źródło IV

((Norbert Szczęch

Władza kontrolna – złudzenie czy fakt ustrojowy?

(...) zadaniem [władzy kontrolnej – dop. red.] pozostaje ujawnianie rozbieżności pomiędzy *sein* i *sollen* [tym, jak jest i jak być powinno – dop. red.]. Wyciąganie konsekwencji należy już do innych władz.

Źródło: Norbert Szczęch, *Władza kontrolna – złudzenie czy fakt ustrojowy?*, [w:] *Ius et Veritas. Księga poświęcona pamięci Michała Staszewicza*, red. A. Janicka, D. Dudek, W. Staszewicz, Lublin 2003, s. 227.

Źródło V

((Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym

Rozdział 10. Nadzór nad działalnością gminną

Art. 85. Nadzór nad działalnością gminną sprawowany jest na podstawie kryterium zgodności z prawem.

Art. 86. Organami nadzoru są Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa.

Art. 91.

1. Uchwała lub zarządzenie organu gminy sprzeczne z prawem są nieważne. O nieważności uchwały lub zarządzenia w całości lub w części orzeka organ nadzoru w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia (...).
2. Organ nadzoru, wszczynając postępowanie w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały lub zarządzenia albo w toku tego postępowania, może wstrzymać ich wykonanie.

Źródło: Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].

Ćwiczenie 6

Wskaż trzy różnice pomiędzy kompetencjami wojewody wobec jednostek samorządu terytorialnego ustalonymi na mocy art. 3.1 pkt 4 oraz art. 3.2.

Ćwiczenie 7

Wyjaśnij, na czym polega różnica pomiędzy sprawowaniem nadzoru i kontrolą działalności jednostek samorządu terytorialnego.

Ćwiczenie 8

Rozstrzygnij, czy rozwiązanie przyjęte w art. 3.1 pkt 4 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie realizuje zasadę decentralizacji władzy. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Zapoznaj się z tekstami i wykonaj polecenie.

Źródło I

“ Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Dz. U. z 2017 r. poz. 1261, 2111, z 2018 r. poz. 138, 650, 1490

Art. 7

1. Państwowa Inspekcja Sanitarna podlega ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.
2. Państwową Inspekcją Sanitarną kieruje Główny Inspektor Sanitarny jako centralny organ administracji rządowej. (...)

Art. 11

1. Państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego i jego zastępcę powołuje i odwołuje wojewoda za zgodą Głównego Inspektora Sanitarnego. (...)
2. Państwowego powiatowego inspektora sanitarnego i jego zastępcę powołuje i odwołuje starosta za zgodą państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego.

Źródło: Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Dz. U. z 2017 r. poz. 1261, 2111, z 2018 r. poz. 138, 650, 1490, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 28.04.2020 r.].

Źródło II

“ Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Dz. U. z 2019 r. poz. 59, z 2020 r. poz. 322, 374, 567

Art. 7

1. Państwowa Inspekcja Sanitarna podlega ministrowi właściwemu do spraw zdrowia.
2. Państwową Inspekcją Sanitarną kieruje Główny Inspektor Sanitarny jako centralny organ administracji rządowej. (...)

Art. 11

1. Państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego (...) powołuje i odwołuje Główny Inspektor Sanitarny, za zgodą wojewody właściwego ze względu na siedzibę (...) państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego (...).
2. Zastępcę państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego (...) powołuje i odwołuje Główny Inspektor Sanitarny na wniosek (...) właściwego państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego (...).
3. Państwowego powiatowego inspektora sanitarnego powołuje i odwołuje państwowy wojewódzki inspektor sanitarny po zasięgnięciu opinii wojewody właściwego ze względu na siedzibę państwowego powiatowego inspektora sanitarnego.

Na podstawie przytoczonych przepisów ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprzed i po nowelizacji rozstrzygnij, czy doszło do centralizacji, czy decentralizacji uprawnień. Uzasadnij swoją odpowiedź, powołując się na odpowiednie przepisy.

Rozstrzygnięcie:

Uzasadnienie:

Ćwiczenie 10

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj polecenie.

“ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 149

Ministrowie kierują określonymi działami administracji rządowej lub wypełniają zadania wyznaczone im przez Prezesa Rady Ministrów. Zakres działania ministra kierującego działem administracji rządowej określają ustawy. Minister kierujący działem administracji rządowej wydaje rozporządzenia. Rada Ministrów, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może uchylić rozporządzenie lub zarządzenie ministra.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 30.04.2020 r.].

Przeanalizuj przytoczone przepisy Konstytucji RP i wskaż różnicę w kompetencjach ministra resortowego i „bez teki”.

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie

Temat: Administracja rządowa – struktura i zadania

Grupa docelowa: III etap edukacyjny, liceum, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

III. Organy władzy publicznej w Rzeczypospolitej Polskiej.

Uczeń:

6) przedstawia kompetencje Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; wymienia podstawowe działy administracji rządowej i zadania wojewody; wyjaśnia rolę prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej; przedstawia procedury powoływania i odwoływania rządu, używając określeń: wotum zaufania, konstruktywne wotum nieufności, wotum nieufności wobec ministra, dymisja (w tym w wyniku skrócenia kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej).

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- charakteryzuje strukturę administracji rządowej w Polsce;
- analizuje zadania wybranych organów administracji;
- rozważa czynniki sprzyjające sprawnemu funkcjonowaniu administracji oraz te, które mogą utrudniać jej właściwe działanie.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- burza mózgów;
- dyskusja;
- analiza materiałów źródłowych;
- rozwiązywanie ćwiczeń interaktywnych.

Formy zajęć:

- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Nauczyciel zapisuje na tablicy hasło „administracja publiczna”, a wybrane osoby przedstawiają swoje skojarzenia z tym pojęciem. W ten sposób uczniowie za pomocą burzy mózgów wspólnie ustalają definicję pojęcia „administracja publiczna”. Nauczyciel może zadawać pytania pomocnicze, np.:

- „Co to znaczy »administrować«, np. danymi albo forum internetowym?”;
- „W jakich okolicznościach uczniowie spotkali się z pojęciem »administracja«?”;
- „Czy słyszeli np. o administracji osiedla mieszkaniowego albo pracownikach administracyjnych szkoły?”, „Czym zajmuje się taka administracja?”;
- „Od czego, od jakiej administracji ma się odróżniać administracja, która jest »publiczna«?”, „Co to znaczy, że coś jest »publiczne«, nie »prywatne«?”.

Faza realizacyjna

1. Nauczyciel dzieli klasę na sześć grup. Zadaniem każdej jest przeanalizowanie ilustracji interaktywnej w celu ustalenia odpowiedzi na jedno z pytań:

- „Jaka jest różnica pomiędzy administracją rządową i samorządową?”;
- „Jakie jest kryterium podziału na centralne i terenowe organy administracji rządowej?”;
- „Czym charakteryzują się naczelne organy administracji rządowej?”;
- „Czym różni się terenowa administracja zespółona od niezespółonej?”;
- „Jakie dziedziny działalności prowadzone są przez administrację niezespółoną?”;
- „Jakimi obszarami zajmuje się administracja zespółona?”.

Następnie nauczyciel przedstawia schemat, a wybrane osoby udzielają odpowiedzi na pytania w odpowiednich momentach prezentacji.

2. Klasa dzieli się na osiem grup. W grupie uczniowie rozwiązują na kartce kolejne ćwiczenia interaktywne 1–8. Po rozwiązaniu każdego zadania przekazują (podpisaną wymyśloną nazwą grupy) kartkę z rozwiązaniem do sprawdzenia innej grupie. Grupy oceniają rozwiązania zadań w skali trzypunktowej:

1 – rozwiązanie niepoprawne;

2 – rozwiązanie częściowo poprawne;

3 – rozwiązanie w pełni poprawne.

Nauczyciel zbiera kartki ze sprawdzonymi rozwiązaniami i weryfikuje ich poprawność oraz podsumowuje punkty uzyskane przez każdą z grup po rozwiązaniu wszystkich zadań. Punkty uzyskane przez grupy mogą być podstawą oceny pracy uczniów podczas lekcji.

Faza podsumowująca

1. Uczniowie wypisują na kartkach przykłady niewłaściwego funkcjonowania administracji publicznej, które będą potem podstawą dyskusji. Nauczyciel zbiera kartki, a następnie kolejno odczytuje zapisane problemy, a wybrane osoby wskazują czynniki, które przyczyniają się do występowania takich sytuacji, oraz czynniki, które mogłyby się przyczynić do eliminacji tych niekorzystnych zjawisk.

Praca domowa:

Poszukaj informacji dotyczących zasad etyki zawodowej pracowników służby cywilnej. Wybierz trzy zasady, wyjaśnij je i rozważ, dlaczego są one istotne dla właściwego funkcjonowania administracji publicznej.

Materiały pomocnicze:

Jerzy Malec, *Historia administracji i myśli administracyjnej*, Kraków 2003.

Norbert Szczęch, *Władza kontrolna – złudzenie czy fakt ustrojowy?*, [w:] Dariusz Dudek, Anna Janicka, Wojciech Sz. Staszewski (red.), *Ius et Veritas. Księga poświęcona pamięci Michała Staszewicza*, Lublin 2003.

Anna Renata Wąsowska, *Administracyjnoprawny status regionalnych izb obrachunkowych i ich kompetencje w zakresie nadzoru i kontroli nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego: praca doktorska*, Lublin 2019.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, prawo.sejm.gov.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Ilustracja interaktywna może być wykorzystana przez uczniów do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej dotyczącej administracji publicznej.